

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2022 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1317
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2023 m. d. nutarimo Nr.
redakcija)

KRIZIŲ IR EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ PREVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – aprašas) reglamentuoja valstybės institucijų ir įstaigų, kurios rengia krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planą (toliau – valstybės institucijos ir įstaigos), savivaldybių merų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų, kurių vadovai privalo organizuoti ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimą (toliau – kitos įstaigos, ūkio subjektai), krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos planavimą, vykdymą, vykdymo stebėseną ir koordinavimą.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 20 straipsnio 5 dalimi.

3. Aprašo nuostatos netaikomos pavojingiesiems objektams, kuriems taikomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamas Didelių pramoninių avarijų prevencijos, likvidavimo ir tyrimo tvarkos aprašas.

4. Potvynių rizika vertinama ir valdoma vadovaujantis Potvynių rizikos vertinimo ir valdymo tvarkos aprašu, patvirtintu Vyriausybės 2009 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 1558 „Dėl Potvynių rizikos vertinimo ir valdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

5. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatyme.

II SKYRIUS KRIZIŲ IR EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ PREVENCIJOS PLANAVIMAS IR VYKDYMAS

6. Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencija šiame skyriuje nustatyta tvarka planuojama ir vykdoma atsižvelgiant į:

6.1. valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiklos pobūdį;

6.2. galimų pavojų, nustatytų Nacionaliniam krizių valdymo centrui atlikus nacionalinį galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimą, galimus sukelti padarinius valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiklos srityse.

7. Valstybės institucijų ir įstaigų vadovai nustato ne trumpesnio nei 3 metų laikotarpio:

7.1. krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonės, veiklas ir (arba) projektus (toliau – krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonės);

7.2. krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių atsakingus vykdytojus;

7.3. krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių įgyvendinimo terminus ir finansavimo šaltinius;

7.4. stebėsenos rodiklius, pagal kuriuos bus įvertintas krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių įgyvendinimo veiksmingumas.

8. Kitų įstaigų ir ūkio subjektų vadovai ar jų įgalioti asmenys, savivaldybių merai nustato ne trumpesnio nei 3 metų laikotarpio:

8.1. ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonės, veiklas ir (arba) projektus (toliau – ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonės);

8.2. ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių atsakingus vykdytojus;

8.3. ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių įgyvendinimo terminus ir finansavimo šaltinius;

8.4. stebėsenos rodiklius, pagal kuriuos bus įvertintas ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių įgyvendinimo veiksmingumas.

9. Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonės ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonės (toliau kartu – prevencijos priemonės):

9.1. nustatomos visiems labai didelės ir didelės rizikos galimiems pavojams, nustatytiems atlikus nacionalinį galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimą ir galintiems sukelti padarinius valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiklos srityse, išvengti, sumažinti jų galimybę ir padarinius;

9.2. integruojamos į Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka rengiamus, tvirtinamus ir įgyvendinamus planavimo dokumentus – kai prevencijos priemonėms įgyvendinti reikalingos valstybės ir (ar) savivaldybių biudžetų lėšos;

9.3. yra prioritetinės, jeigu jos:

9.3.1. nustatomos labai didelės rizikos galimiems pavojams, nustatytiems atlikus nacionalinį galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimą ir galintiems sukelti padarinius valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiklos srityse, išvengti, sumažinti jų galimybę ir padarinius;

9.3.2. susijusios su pasirengimu užtikrinti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiklos tęstinumą ir jų kompetencijai (veiklos sričiai) priskirtų gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą;

9.3.3. skirtos užtikrinti Vyriausybės skirtų valstybinių krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos užduočių įvykdymą;

9.3.4. susijusios su Vyriausybės nustatytų grėsmių Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams šalinimo ar mažinimo prioritetų įgyvendinimu;

9.3.5. susijusios su Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu tvirtinamoje Nacionalinio saugumo strategijoje apibrėžtų rizikos veiksnių, pavojų ir grėsmių Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams mažinimu.

10. Valstybės institucijų ir įstaigų vadovai nustato šias būtinas krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemones:

10.1. skirtas visiems labai didelės ir didelės rizikos galimiems pavojams, nustatytiems atlikus nacionalinį galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimą ir galintiems sukelti

padarinius valstybės institucijų ir įstaigų veiklos srityse, išvengti, sumažinti jų galimybę ir padarinius;

10.2. susijusias su pasirengimu užtikrinti savo veiklos tęstinumą ir jų kompetencijai priskirtų gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą;

10.3. skirtas užtikrinti Vyriausybės skirtų valstybinių krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos užduočių įvykdymą;

10.4. susijusias su Vyriausybės nustatytų grėsmių Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams šalinimo ar mažinimo prioritetų įgyvendinimu;

10.5. susijusias su Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu tvirtinamoje Nacionalinio saugumo strategijoje apibrėžtų rizikos veiksnių, pavojų ir grėsmių Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams mažinimu;

10.6. susijusias su pasirengimu sudaryti pagalbos sutartis, pagal kurias, gresiant ar susidarius krizei ar ekstremaliajai situacijai, pasitelkiamos savanorių, tarptautinių humanitarinių organizacijų ar nevyriausybinų organizacijų pajėgos;

10.7. susijusias su valstybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), krizių valdymo ir civilinės saugos mokymu ir pratybomis;

10.8. susijusias su valstybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų ir darbuotojų perspėjimu ir informavimu apie gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją.

11. Savivaldybių merai nustato šias būtinas ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemones:

11.1. skirtas visiems labai didelės ir didelės rizikos galimiems pavojams, nustatytiems atlikus nacionalinį galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimą ir galintiems sukelti padarinius savivaldybės institucijų ir įstaigų veiklos srityse, išvengti, sumažinti jų galimybę ir padarinius;

11.2. susijusias su pasirengimu užtikrinti savivaldybės institucijų ir įstaigų veiklos tęstinumą ir jų kompetencijai priskirtų gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą;

11.3. skirtas užtikrinti savivaldybių merams Vyriausybės skirtų valstybinių ekstremaliųjų situacijų prevencijos užduočių įvykdymą;

11.4. susijusias su pasirengimu sudaryti pagalbos sutartis, pagal kurias, gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, pasitelkiamos savanorių, tarptautinių humanitarinių organizacijų ar nevyriausybinų organizacijų pajėgos;

11.5. susijusias su savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų civilinės saugos mokymu ir pratybomis;

11.6. susijusias su savivaldybės gyventojų švietimu civilinės saugos klausimais;

11.7. susijusias su gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų perspėjimu apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją ir informavimu civilinės saugos klausimais.

12. Kitų įstaigų ir ūkio subjektų vadovai ar jų įgalioti asmenys nustato šias būtinas ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemones:

12.1. skirtas visiems labai didelės ir didelės rizikos galimiems pavojams, nustatytiems atlikus nacionalinį galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimą ir galintiems sukelti padarinius kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiklos srityse, išvengti, sumažinti jų galimybę ir padarinius;

12.2. susijusias su pasirengimu užtikrinti savo veiklos tęstinumą ir jų veiklos sričiai priskirtų gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą;

12.3. susijusias su kitų įstaigų ir ūkio subjektų darbuotojų civilinės saugos mokymu ir pratybomis;

12.4. susijusias su kitų įstaigų ir ūkio subjektų darbuotojų perspėjimu ir informavimu apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją.

III SKYRIUS

KRIZIŲ IR EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ PREVENCIJOS VYKDYMO STEBĖSENA IR KOORDINAVIMAS

13. Valstybės institucijos ir įstaigos, savivaldybių administracijos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai atlieka nuolatinę krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos vykdymo stebėseną ir iki kiekvienų kalendorinių metų kovo 1 d. savo interneto svetainėse privalo paskelbti informaciją apie praėjusiais metais:

13.1. suplanuotas įgyvendinti prevencijos priemonės;

13.2. įgyvendintas prevencijos priemonės ir jų įgyvendinimo veiksmingumą;

13.3. neįgyvendintas prevencijos priemonės ir jų neįgyvendinimo priežastis;

13.4. įgyvendintus siūlymus, gautus aprašo 14.1 ir 15.1 papunkčiuose nustatyta tvarka, ir jų įgyvendinimo veiksmingumą;

13.5. neįgyvendintus siūlymus, gautus aprašo 14.1 ir 15.1 papunkčiuose nustatyta tvarka, ir jų neįgyvendinimo priežastis.

14. Nacionalinis krizių valdymo centras, koordinuodamas valstybės institucijų ir įstaigų vykdomą krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją, taip pat įvertinęs aprašo 13 punkte nustatyta tvarka paskelbtą informaciją, savo iniciatyva arba ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus teikdamas Nacionalinio saugumo komisijai ataskaitą apie krizių valdymo ir civilinės saugos būklę:

14.1. teikia valstybės institucijoms ir įstaigoms siūlymus dėl krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos gerinimo;

14.2. siūlo atitinkamos valdymo srities ministrui Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“ (toliau – Vyriausybės darbo reglamentas), nustatyta tvarka pateikti Vyriausybei Vyriausybės nutarimo projektą dėl valstybinių krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos užduočių skyrimo ministerijoms, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms;

14.3. vykdo gerosios praktikos planuojant ir vykdant krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją identifikavimą ir sklaidą tarp valstybės institucijų ir įstaigų.

15. Ministrai, koordinuodami savivaldybių merų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų vykdomą ekstremaliųjų situacijų prevenciją ministrams pavestose valdymo srityse, taip pat atsižvelgę į ministerijų parengties pareigūnų atliktą aprašo 13 punkte nustatyta tvarka paskelbtos informacijos įvertinimą arba ministerijų parengties pareigūnų siūlymą:

15.1. ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus teikia savivaldybių merams, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams siūlymus dėl ekstremaliųjų situacijų prevencijos gerinimo;

15.2. Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka teikia Vyriausybei Vyriausybės nutarimo projektą dėl valstybinių krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos užduočių skyrimo ministerijoms, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms;

15.3. vykdo gerosios praktikos planuojant ir vykdant ekstremaliųjų situacijų prevenciją identifikavimą ir sklaidą tarp savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų.

16. Valstybės institucijos ir įstaigos, savivaldybių merai, kitos įstaigos ir ūkio subjektai, atsižvelgdami į aprašo 13 punkte nurodytą informaciją, į krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos vykdymo užtikrinimui įtaką turinčius veiksnius, kiekvienų kalendorinių metų I ketvirtį privalo peržiūrėti, prireikus patikslinti aprašo 7 ir 8 punktuose nurodytą informaciją ir ją paskelbti savo interneto svetainėse.

Aprašo 7 ir 8 punktuose nurodyta informacija prireikus tikslinama ir interneto svetainėse paskelbiama, kai Vyriausybė skiria valstybines krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos užduotis arba aprašo 14.1 ir 15.1 papunkčiuose nustatyta tvarka gaunami siūlymai dėl krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos gerinimo.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Valstybines krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos užduotis Vyriausybė paprastai skiria, kai siekiant veiksmingo krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos poveikio, planuojamų prevencijos priemonių įgyvendinimas yra susijęs su poreikiu koordinuoti daugiau nei vienos valstybės ir (ar) savivaldybės institucijos ar įstaigos veiksmus.

18. Apraše nurodyti galimų pavojų rizikos lygiai (labai didelis ir didelis) nustatomi vadovaujantis Vyriausybės tvirtinamo Nacionalinio galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimo tvarkos aprašo nustatyta tvarka.

19. Už aprašo nuostatų nevykdymą arba pažeidimą taikoma Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse nustatyta administracinė atsakomybė už Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo arba kitų krizių valdymą ir civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų nevykdymą ar pažeidimą.
